

УМОВИ ТА ПОРЯДОК ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ, ПЕНСІЮ, СТИПЕНДІЮ ТА ІНШІ ДОХОДИ БОРЖНИКА З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ

Одним із способів примусового виконання рішень майнового характеру є звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника, порядок та умови якого визначені Розділом 9 Закону України «Про виконавче провадження».

Так, зокрема статтею 68 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника звертається у разі відсутності в боржника коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах, відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум, а також у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів.

За іншими виконавчими документами виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника - за письмовою заявою стягувача або за виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує п'яти мінімальних розмірів заробітної плати.

Про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника виконавець виносить постанову, яка надсилається для виконання підприємству, установі, організації, фізичній особі, фізичній особі - підприємцю, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи.

Підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи - підприємці здійснюють відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника і перераховують кошти на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця у строк, встановлений для здійснення зазначених виплат боржнику, а в разі якщо такий строк не встановлено, - до десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення. Такі підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи - підприємці щомісяця надсилають виконавцю звіт про здійснені відрахування та виплати за формою, встановленою Міністерством юстиції України.

У разі припинення перерахування коштів стягувачу підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи - підприємці не пізніше як у триденний строк повідомляють виконавцю про причину припинення виплат та зазначають нове місце роботи, проживання чи навчання боржника, якщо воно відоме.

Статтею 68 Закону України «Про виконавче провадження» визначено розмір можливих відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.

Так, розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Із заробітної плати боржника може бути утримано за виконавчими документами до погашення у повному обсязі заборгованості:

- у разі стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю особи, у зв'язку із втратою годувальника, майнової та/або моральної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням, - 50 відсотків;

- за іншими видами стягнень, якщо інше не передбачено законом, - 20 відсотків.

З пенсії може бути відраховано не більш як 50 відсотків її розміру на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств, установ і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку із смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках.

За іншими видами стягнень може бути відраховано не більш як 20 відсотків пенсії.

Загальний розмір усіх відрахувань під час кожної виплати заробітної плати та інших доходів боржника не може перевищувати 50 відсотків заробітної плати, що має бути виплачена працівнику, у тому числі у разі відрахування за кількома виконавчими документами. Це обмеження не поширюється на відрахування із заробітної плати у разі відбування боржником покарання у виді виправних робіт і стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. У таких випадках розмір відрахувань із заробітної плати не може перевищувати 70 відсотків.

Окремий порядок визначено для стягнення аліментів. В статті 71 Закону України «Про виконавче провадження» зазначено, що порядок стягнення аліментів визначається законом.

Виконавець стягує з боржника аліменти у розмірі, визначеному виконавчим документом, але не менше мінімального гарантованого розміру, передбаченого Сімейним кодексом України. Визначення суми заборгованості із сплати аліментів, присуджених як частка від заробітку (доходу), визначається виконавцем у порядку, встановленому Сімейним кодексом України.

У разі стягнення аліментів як частки заробітку (доходу) боржника на підприємстві, в установі, організації, фізичної особи, фізичної особи - підприємця відрахування здійснюються з фактичного заробітку (доходу) на підставі постанови виконавця.

Якщо стягнути аліменти в зазначеному розмірі неможливо, підприємство, установа, організація, фізична особа - підприємець, фізична особа, які проводили відрахування, нараховують боржнику заборгованість із сплати аліментів.

Після закінчення строку, передбаченого законом для стягнення аліментів, за відсутності заборгованості із сплати аліментів підприємство, установа, організація, фізична особа - підприємець, фізична особа, які проводили відрахування, повертають виконавцю постанову про стягнення аліментів з відміткою про перерахування в повному обсязі стягувачу присуджених йому сум аліментів. Якщо відраховані з боржника суми аліментів не були перераховані стягувачу, виконавець письмово повідомляє стягувачу про розмір заборгованості, що утворилася, та роз'яснює йому права на звернення з позовом до підприємства, установи, організації, фізичної особи - підприємця, фізичної особи, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію чи інші доходи, якщо така заборгованість утворилася з їхньої вини.

Окремо Законом визначено умовизвернення стягнення на допомогу з державного соціального страхування та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства.

Так, на допомогу з державного соціального страхування, що виплачується в разі тимчасової непрацездатності та в інших випадках, допомогу по безробіттю та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства, призначену відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю", стягнення може бути звернено виключно за рішеннями про стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також втратою годувальника.

Увага, не може бути звернено стягнення на такі виплати:

- 1) вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника;
- 2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням;
- 3) польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних;
- 4) матеріальну допомогу особам, які втратили право на допомогу по безробіттю;
- 5) допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;
- 7) допомогу при усиновленні дитини;
- 8) допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;
- 9) допомогу на дітей одиноким матерям;
- 10) допомогу особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років, по догляді за дитиною з інвалідністю, по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також на іншу допомогу на дітей, передбачену законом;
- 11) допомогу на лікування;

- 12) допомогу на поховання;
  - 13) щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення;
  - 14) дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за рахунок фонду споживання.
2. Стягнення не здійснюється також із сум:
- 1) неоподаткованого розміру матеріальної допомоги;
  - 2) грошової компенсації за видане обмундирування і натуральне постачання;
  - 3) вихідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом;
  - 4) одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві;
  - 5) грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (ортезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження.

Святошинський районний відділ
державної виконавчої служби міста Київ
Головного територіального
управління юстиції у місті Києві